

En rapport från Kristdemokraterna i Göteborg

ETT FÖRÄNDRAT FÖRETAGSKLIMAT I GÖTEBORG

Webbplats: www.kdgoteborg.se/

Facebook: www.facebook.com/kristdemokraternagbg

Twitter: @KD_Gbg

Instagram: [kristdemokraternagbg](https://www.instagram.com/kristdemokraternagbg)

E-post: gbg@kristdemokraterna.se

Innehåll

Innehåll	2
1. Nya ambitioner	4
Kristdemokraterna vill	5
2. Bakgrund	6
2.1 Ideologi	6
2.1.1 Personalism.....	6
2.1.2 Förvaltarskap.....	6
2.1.3 Subsidiaritet	6
2.1.4 Solidaritet	6
2.2 Göteborg var (S) - skyltfönster	7
2.3 Vad säger andra om Göteborgs företagsklimat?	8
3. Identifierade problem	9
3.1. Dåliga attityder till företagande bland ledande politiker och tjänstemän.....	9
3.2 Illojal kommunal konkurrens.....	9
3.3 Långa handläggningstider	9
3.4 Obegripliga avgiftsuttag	10
3.5 Bristande information	10
3.6 Tvekan inför att klaga	10
3.7 Upphandlingar.....	10
3.8 Byggpropp	11
3.9 Socialt entreprenörskap	11
3.10 Bristande välfärd.....	12
3.11 Ledarskap och organisationsstruktur	12
4. Nya ambitioner.....	13
4.1 Service och vägledning.....	13
4.1.1 Utbildningsinsatser till politiker och högre tjänstemän.....	13
4.1.2 Ökat fokus på entreprenörskap och företagsamhet i skolan.....	14
4.1.3 Lyft fram möjligheten att lämna synpunkter	14

4.1.4 Myndighetsutövning och avgiftsuttag.....	14
4.1.5 Kvalitet i välfärden	14
4.1.6 Tillsätt en Näringslivschef.....	15
4.2 Bygg mer.....	15
4.2.1 Exploateringskontor.....	15
4.2.2 Privat initiativrätt	16
4.2.3 Markkupplåtelser.....	16
4.2.4 Markkupplåtelsegaranti.....	17
4.3 Kommunal konkurrens.....	17
4.3.1 Lagen om valfrihet.....	17
4.3.2 Välkomna sociala entreprenörer	18
4.3.3 Överväg avyttring och avknoppning.....	18
4.3.4 Utmaningsrätt.....	18
4.3.5 Kommunal organisation	18
4.3.6 Prioritera upphandlingsfrågorna.....	19
4.3.7 Kommunen som kund.....	19
4.3.8 Avyttringar	20
5. Sammanfattning.....	21
Kristdemokraterna vill:.....	21
5.1 Kontakt.....	22
5.1.1 Kristdemokraterna Göteborg.....	22
5.1.2 David Lega, Kommunalsråd (KD).....	22

1. Nya ambitioner

Företag, företagare och företagande har en mycket betydelsefull roll i samhället. Företagande bygger i grunden på mänsklig kreativitet, där den enskilde skapar och sedan utvecklar en verksamhet, själv eller tillsammans med andra. Det finns således ett egenvärde i företagande som ska bejakas.

Samtidigt är samhällsnyttan större än så. Omkring två av tre arbetstillfällen återfinns inom de privata sektorerna. Cirka 90 procent av alla arbetsplatser har färre än fem anställda. I Göteborg är andelen personer av den totala befolkning som har ett arbete mindre än 50 procent, vilket också innebär att försörjningsbördan för de som arbetar ligger omkring 2,2 personer på årsbasis.

De små och medelstora företagen bär huvuddelen av arbetstillfällena i Göteborg. Det är också i huvudsak inom dessa företag som tillväxt sker. Sett till landet i sin helhet skapas 4 av 5 nya arbetstillfällen i små och medelstora företag.

Företagande är också grunden för den gemensamma välfärden. De som arbetar betalar de skatter som finansierar bland annat barnomsorg, utbildning, sjukvård och äldreomsorg. Allt detta finns tack vare dessa människor och de företagare som anställt dem. Utan dem hade välfärden inte kunnat byggas upp, än mindre upprätthållas.

Kristdemokraterna vill att Göteborgs Stad höjer ambitionsnivån för sitt företagsklimat. Ambitionshöjningen ska vara rejält tillagen. Den ska vara utmanande men möjlig att nå. Det ska krävas långsiktighet och uthållighet för att få effekt av arbetet.

Hur Kristdemokraterna lyckas med vårt företagsklimat påverkas i hög omfattning av hur andra agerar. Därför måste vår målsättning sättas i relation till hur andra presterar. Att förhålla sig till andra är en självklarhet för den som agerar i konkurrensutsatta situationer. Kristdemokraterna vill att staden verkligen utmanar sig själv och övriga kommunsverige genom att sätta två ambitionsnivåer*:

Inom 10 år ska Göteborg ha det bästa företagsklimatet av landets storstäder.

Inom 10 år ska Göteborgs företagsklimat rankas bland de tjugofem främsta kommunerna i landet.

Rapporten är framtagen av Kristdemokraternas kansli i Stadshuset i Göteborg och antagen partidistriktsstyrelsen för Kristdemokraterna Göteborg den 12 september 2016.

* 2016 rankades Göteborg på plats 168 av Sveriges 290 kommuner i Svenskt Näringslivs ranking

Kristdemokraterna vill

- Service och Vägledning ska vara ledstjärnan i allt kommunalt arbete
- Mer fokus på företagsamhet, företagare, företag och entreprenörskap i skolan
- Utbilda kommunala tjänstemän och politiker om betydelsen av företagsamhet, företagare, företag och entreprenörskap
- Prioritera upphandlingarna, flytta upphandlingsenheten till Kommunstyrelsen (Stadsledningskontoret)
- Inrätta en upphandlingschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Inrätta ett exploateringskontor under Kommunstyrelsen (Stadsledningskontoret)
- Tillsätt en exploateringschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Tillsätt en näringslivschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Inför privat initiativrätt i detaljplaneprocessen för att öka tempot i planeringen
- Öka transparensen inom markupplåtelseerna
- Inför en markupplåtelsegaranti för vissa sociala verksamheter
- Välkomna konkurrens och sociala entreprenörer
- Avveckla illojal kommunal konkurrens
- Förbättrad myndighetsutövning och reformerat avgiftsuttag
- Lyft fram möjligheten att framföra synpunkter till kommunen

2. Bakgrund

2.1 Ideologi

Kristdemokraterna grundar sina politiska ställningstaganden utifrån några grundläggande ideologiska principer om hur vi människor ska förhålla oss till varandra och hur samhället i övrigt ska fungera. Några av dessa principer påverkar i högsta grad våra förslag och bör därför diskuteras i detta sammanhang.

2.1.1 Personalism

Alla människor är unika, har ett eget unikt och okränkbart värde och är ett mål i sig själv. Varje person har därför rätt att utvecklas och förverkliga sina idéer inom ramen för respekt för andra människors rättigheter.

Människan är till sin natur en rationell varelse med en moralisk förmåga. Därför har varje människa ett ansvar för sina handlingar.

2.1.2 Förvaltarens ansvar

Som rationella personer med moralisk förmåga har vi personligen och tillsammans ansvar för vår gemensamma miljö. Det gäller både den fysiska och den psykosociala miljön. Det är vår skyldighet att förbättra nästkommande generationers möjligheter att leva och utvecklas efter sina önskemål och färdigheter

2.1.3 Subsidiaritet

Varje person har ett ansvar för sig själv och för sin familj. Familjen är den mest grundläggande och naturliga gemenskapen på vilken hela samhällsbygget vilar. Samhället består av fler gemenskaper som efter människans behov byggs och utvecklas genom sitt sociala umgänge. Föreningslivet, företag, kommuner och landsting är exempel på sådana gemenskaper. Högre nivåer i samhället har ett ansvar att stödja lägre nivåer, huvudsakligen varje enskild person, utan att för den sakens skull styra dem. Kommunen ska arbeta för att möjliggöra människors, föreningars och företags utveckling.

2.1.4 Solidaritet

Eftersom alla personer är unika, har unika förutsättningar och färdigheter kommer vi alla att prestera olika. Vi har därför en gemensam skyldighet att ansvara för oss själva OCH för dem som för stunden behöver vår hjälp. Detta för att även den som inte kan ta sitt ansvar av någon anledning också är ett mål i sig, just för att han eller hon är en människa.

2.2 Göteborg var (S) - skyltfönster

Socialdemokraterna har styrt Göteborg i drygt 21 år. Under alla dessa år har kommunstyrelsens ordförande varit en socialdemokrat. Under alla dessa år har en socialdemokrat varit ordförande för moderbolaget till alla eller de allra flesta kommunala bolagen. Under alla dessa år har en socialdemokrat varit ordförande för kommunstyrelsens presidiedelegation och senare för kommunstyrelsens arbetsutskott. Den socialdemokratiska maktutövningen har varit obruten och koncentrerad.

Det råder inga som helst tvivel att kommunstyrelsens ordförande har en påverkan på hela den kommunala organisationen. Att en socialdemokrat har haft rollen under så lång innebär att det är socialdemokratiska värderingar och socialdemokratisk politik som har lett staden fram till den situation vi sitter med idag.

När Göran Johansson var kommunstyrelsens ordförande (1988-1991 och 1995-2009) byggde staden upp en enorm bolagskoncern. Koncernens syfte var att samordna skattesituationerna inom koncernen. Fler kommunala verksamheter kom till och förlades till bolagsfären. Stora koncerner blev större dels genom att nya verksamheter startades, dels genom förvärv. I flertalet av dessa bolag var en socialdemokrat ordförande, i många strategiska bolag var kommunstyrelsens ordförande också ordförande i bolaget.

Det informella beslutsfattandet ökade varvid de formella beslutsgångarna till slut blev otydliga. Det blev svårt att avgöra var, när och av vem ett beslut var taget. Så länge ingen behövde ställas inför något ansvar kunde detta fortgå. Kulturen innebar att det var några fåtal personer som satt med den yttersta makten. Möjligheterna till framgång i affärerna med kommunen berodde till allt högre grad på vilka kontakter man hade eller klarade av att skaffa sig och mindre i ärendets angelägenhet.

Fördelen med kultur som vuxit fram var uppenbar för den som fick in en fot. Men för dem som saknade resurser och kontakter blev kön lång och diffus. Systemet gynnade stora företag med starka resurser.

När nästa socialdemokrat, Anneli Hulthén, tog över rollen som kommunstyrelsens ordförande (2009-2016) började den gamla kulturen ganska snart att krackelera.

Oegentligheter avslöjades och snart uppkom behovet av en genomgående granskning av kulturer och informella strukturer inom den kommunala förvaltningen. En oberoende granskningskommission fick i uppdrag att utreda saken, vilket bland annat ledde fram till en bolagsöversyn där alla de kommunala bolagens verksamheter och organisationsformer skulle ses över.

Bolagsutredningen ledde fram till en mängd beslut, bland annat till skapandet av en tydligare och striktare koncernstruktur. Ledning och styrning är inte längre koncentrerad till några få

personer. Antalet bolag är något färre men har fortfarande väldigt många bolag kvar och bedriver en mängd verksamheter som kraftigt kan ifrågasättas.

Anneli Hulthén lämnade över ordförandeposten i kommunstyrelsen till Ann-Sofie Hermansson, som tidigare arbetade som nära rådgivare åt Göran Johansson. Ann-Sofie Hermansson har ärvt en politisk miljö där (S) i allt högre grad sitter i knäet på sina forna stödpartier, då (S) under Anneli Hulthéns tid vid makten tappade mer än var tredje fullmäktigemandat. Det politiska inflytandet från både (V) och (MP) har ökat och det rejält. Dessutom måste de rödgröna söka stöd hos ytterligare ett parti i fullmäktige (Feministiskt initiativ) för att komma så nära man kan en egen majoritetsbildning.

2.3 Vad säger andra om Göteborgs företagsklimat?

Ett flertal organisationer gör undersökningar som på olika sätt går ut på att ranka kommuners prestation på olika områden, inklusive kommunens företagsklimat. Även om enskilda frågor, enskilda mätningar och enskilda organisationers metoder alltid kan ifrågasättas framträder en tydlig bild när rankningarna läggs bredvid varandra: Göteborg kan bättre.

Svenskt Näringsliv har under ett antal år tagit temperaturen på företagsklimaten runt om i landets kommuner. Man har ställt likvärdiga frågor till företagare under en längre tid och man kan därför få jämförande siffror, sett över tid. Av materialet framgår att företagare upplever Göteborg som en allt sämre kommun att verka i. Från 2010 till och med 2015 har Göteborg tappat 112 placeringar, från plats 70 till plats 182 av landets 290 kommuner. Business Region Göteborg (BRG) mäter tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) nöjdheten hos dem som varit i kontakt med en kommunal myndighet.

Undersökningen kallas Insikt. Undersökningen har numera ett antal år på nacken vilket gör att det går att utläsa en trendutveckling ur materialet. Fler kommuner ansluter sig också till undersökningen vilket gör att det blir lättare att jämföra sig med andra kommuners prestationer. I den senaste Insikt placerar sig Göteborg på plats 37 av 56 deltagande kommuner.

3. Identifierade problem

Studerar man de olika rankingar och rapporter som finns tillgängliga kring företagsklimatet i Göteborg framträder några gemensamma drag och problemområden som sticker ut.

Kristdemokraterna listar några av de som vi anser vara mest betydelsefulla, var efter vi återkommer med förslag på lösningar.

3.1. Dåliga attityder till företagande bland ledande politiker och tjänstemän

Ett av de främsta problemen med företagsklimatet i Göteborg anser Kristdemokraterna vara den bild av dåliga attityder från ledande politiker och tjänstemän gentemot företag, företagare och företagsamhet som finns i Göteborg. Orsakerna kring detta behöver antagligen studeras djupare och analyseras, men det är inte orimligt att söka förklaringar i ideologisk inställning till företagande och dess betydelse eller till tjänstemannarollen. Inte heller ska man underskatta vad skiftande kunskaper om företagarens respektive tjänstemannens villkor kan ha för påverkan på hur attityder till varandra kan upplevas.

3.2 Illojal kommunal konkurrens

I Svenskt Näringslivs undersökning om det lokala företagsklimatet konstateras att många företagare upplever att kommunala verksamheter tränger undan det privata näringslivet.

Mindre än tio procent av de svarande hade en helt annan uppfattning.

Offentliga aktörer på konkurrensutsatta marknader har i och med sin ägarstruktur stora konkurrensfördelar som småföretag inte kan mäta sig med. Detta riskerar att förskjuta konkurrensförhållandena på ett sådant sätt att mindre aktörer får svårare att starta upp verksamheter där det offentliga är med som aktör.

3.3 Långa handläggningstider

En rättsstat måste bygga på förutsägbarhet och likhet inför lagen. Myndighetsutövningen måste vara lika mot alla oavsett vilken bakgrund eller förutsättningar som gäller för den som myndighetsutövningen riktar sig mot. Kommunens och tjänstemannens roll måste alltid vara att tjäna sina kommuninvånare och de som är verksamma här. Handläggningen av ett ärende måste alltid vara korrekt och neutral men den måste vara effektiv. Effektiviteten måste baseras på den som handläggning berör och på de gemensamma kostnaderna. En alltför lång handläggningstid kan drabba den sökande eller tredje man.

3.4 Obegripliga avgiftsuttag

Vid olika former av myndighetsutövning är det ofta kopplat en avgift. Den av fullmäktige fastställda avgiften bör rimligtvis stå i relation till den tjänst och den handläggningstid för vilken ansökan eller ärendet gäller. Det är inte rimligt att avgifter används för att delfinansiera annan kommunal verksamhet. Samtidigt är det inte heller rimligt att skattebetalarna får bekosta sådana verksamheter som bör bekostas av de som söker tjänster eller tillstånd från kommunen.

Kristdemokraterna kan konstatera att många vittnar om obegripliga avgiftsnivåer och avgiftskonstruktioner som långt ifrån uppfattas stå i relation till den tjänst, tillstånd eller handläggning som avgiften avser.

3.5 Bristande information

I en del undersökningar betonas vikten av en korrekt information om varför beslut blev som de blev. Andra vittnar om att informationen kunde ha givits i förhand, varit tydligare och mer rak.

I en del fall handlar det om att den information som getts varit bristfällig eller varit felaktig. Orsakerna kring detta kan ha många bottenar och kan bero på faktorer som är svåra att förutse. Icke desto mindre upplevs bristande information vara en källa till problem och behöver därför hanteras därefter.

3.6 Tvekan inför att klaga

I en undersökning gjord av Svenskt Näringsliv under våren 2016 framkommer det att 36 % av de tillfrågade företagen känner en tvekan inför att klaga på Göteborgs kommun av rädsla för att det kommer att påverka företaget negativt. Sverigesnittet är i undersökningen 30 %. Att det finns en rädsla för att klagomål leder till sämre förutsättningar för företaget är djupt bekymmersamt, och det är ett problem att Göteborg är sämre än genomsnittskommunen också på detta område.

3.7 Upphandlingar

I flera undersökningar framkommer bilden av att det är problematiskt att vinna stadens upphandlingar. De hittillsvarande problemen med stadens upphandlingar har varit flerbottnade. Det handlar dels om särkrav, om storlek eller omfattning på det som ska upphandlas, om avtalstroheten till gjorda upphandlingar och om hur de enskilda enheterna i den kommunala organisationen hanterar upphandlingsfrågor i sin egen verksamhet.

Staden har påbörjat arbeten, efter förslag från Kristdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna som syftar till att göra det enklare.

3.8 Byggpropp

Det råder bostadsbrist i Göteborg. Sådan har situationen varit i cirka 20 år utan att steg tagits för att förbättra situationen. Den främsta anledningen till detta är en för låg byggtakt.

Byggtakten påverkas av många faktorer varav en del kommunen inte alls har någon inverkan på. Men det finns några centrala delar i en byggprocess som kommunen har monopol på. I Göteborgs fall handlar det i mångt och mycket om en alldeles för långsam planprocess där det mesta ska hanteras av politiker och kommunala tjänstemän. Detaljriikedom och prioriteringar redan i planprocessen ställer höga krav på uthållighet, i tid och pengar, för den som vill investera i ett göteborgsbygge. Det håller inte i längden.

Staden är dessutom den största markägaren och styr därmed byggtakten genom markupplåtelseerna. Bristande tillgång på byggbar mark, en delvis ogenomtränglig och otillgänglig marktilldelning riskerar att gynna och missgynna olika aktörer, vilket självklart hämmar utvecklingen.

Staden står inför stora byggprojekt, i bostäder och verksamhetslokaler, i infrastrukturprojekt och parker men saknar en samordnande funktion som ser till helheten. En funktion som kan hålla ihop hela processen från idé till färdigt hus eller väg. Idag är arbetet uppdelat i olika nämnder och bolag, ingen ser eller arbetar för helheten. Alla fokuserar på sin pusselbit istället för att lösa pusslet, vilket kan orsaka onödigt stora bekymmer.

3.9 Socialt entreprenörskap

Det har blivit ”inne” att prata om hur man kan minska vinsterna i välfärden. Små och medelstora företag som driver verksamhet med inriktning på *mjuka värden* riskerar att buntas med enskilda riskkapitalbolag som har flyttat vinst till utlandet för att minimera skatteuttaget. I sin förlängning leder detta till ett slags ”guilt by association”. Är du småföretagare inom vård och omsorg är du nästan per automatik skattesmitare och gör vad du kan för att utnyttja systemet. Detta allmänna samtalsläge påverkar företagen inom området och deras möjligheter att verka.

Inom den mjuka sektorn bedriver flera föreningar verksamheter som kommunen själv inte kan bedriva lika bra och effektivt. Kommunen skulle i vissa fall stå helt hjälplösa utan de insatser som det civila samhällets aktörer svarar för.

3.10 Bristande välfärd

Göteborg präglas av stora brister i den kommunala välfärden. När Socialstyrelsen rankar hemtjänsten i Sveriges kommuner hamnar Göteborg på plats 281 av landets 290 kommuner. Skolresultaten varierar stort mellan stadens olika delar och som helhet har Göteborg halkat efter Stockholm och Malmö. Detta är av betydelse för företagens möjligheter att utvecklas. Den som funderar på att flytta till ett nytt arbete i Göteborg ska inte behöva fundera över om barnens utbildning blir tillräckligt bra, eller över hur det är att bli äldre i Göteborg. Företagen ska kunna känna sig trygga med att alla som utbildas i Göteborg kommer att bli kompetenta medarbetare.

3.11 Ledarskap och organisationsstruktur

I flera undersökningar framkommer en bild av att det är svårt att nå ledande politiker och tjänstemän, att de är ointresserade av näringslivsutveckling. Även om påstående är behäftat med fel ger det en signal om hur stadens organisation uppfattas. Helhetsgreppet kring de frågor som berör företagsklimatet saknas. Det har länge varit helt andra frågor som få stå i fokus, vilket självklart har sina politiska rötter.

Den högsta ledningens kultur och sätt att organisera sitt arbete kommer att påverka hela staden, både i den egna organisationen men även hos externa aktörer. Om kulturen innebär att företag är mindre viktiga kommer företagen också att bli mindre viktiga i hela organisationen. Om företagsklimatet och de frågor som berör företagsklimatet har en lägre rangordning i den absoluta toppen kommer det att påverka handläggning och organisering i hela den kommunala apparaten.

4. Nya ambitioner

Kristdemokraterna vill att Göteborgs stad verkligen utmanar sig själv och övriga kommunsverige genom att sätta två ambitionsnivåer.

Inom 10 år ska Göteborg ha det bästa företagsklimatet av landets storstäder.

Inom 10 år ska Göteborgs företagsklimat rankas bland de tjugofem främsta kommunerna i landet.

Kommunens huvudsakliga uppgift är att tjäna medborgarna med olika tjänster. En **tjänst** är en aktivitet eller funktion som tillför värde till en mottagare, betjänar denna, utan att i sig innebära att ett bestående fysiskt objekt med eget värde tillförs mottagaren.

I all kommunal tjänsteutövning ska därför **Service och Vägledning** vara ledstjärnan.

4.1 Service och vägledning

I strävan efter att företagare, medborgare och besökare ska uppfatta att stadens ledande tjänstemän och politiker har positiva attityder till företag, företagare och företagande krävs ett större grepp. Det behöver omfatta hur stadens verksamhet bedrivs och vilken inställning till uppdraget politiker och tjänstemän har till arbetet och det som ska åstadkommas.

I allt arbete, inklusive den kommunala myndighetsutövningen, ska målsättningen alltid vara att ge en så god service som möjligt. I denna service ingår alltid ett vänligt, korrekt och tillmötesgående bemötande som allmänt förhållningssätt gentemot brukarna. Alla ställningstaganden och beslut ska vila på rättsäker grund. Beredningsprocesserna ska baseras på stadens värdegrund, utan otillbörlig påverkan.

Stadens organisationer ska så långt det är möjligt vara proaktiva för att vägleda och hjälpa utan att för den skull äventyra en opartisk rättssäkerhet.

Förenklade arbetsmetoder med olika tekniska lösningar måste leda till att öka graden av service och vägledning om de ska användas. Detta förbättringsarbete ska ingå som en kärnverksamhet inom alla stadens verksamhetsområden.

Arbetet med service och vägledning kan förstärkas med att utfärda kommunala tjänstegarantier. Syfte med tjänstegarantier är att skapa rätt förväntningar hos stadens kunder/medborgare på de handläggningstider, beslut och övriga tjänster som staden tillhandahåller samt skapa incitament för den kommunala förvaltningen att leva upp till sina åtaganden på ett korrekt sätt.

4.1.1 Utbildningsinsatser till politiker och högre tjänstemän

I stadens kompetensprogram ska särskilda utbildningsinsatser genomföras för att med jämna mellanrum lyfta den allmänna kompetensen rörande företagandets villkor. Utbildningarna

ska utformas på ett sådant sätt att den tillför kompetens till organisationen samt ge den enskilda möjligheter till förbättrad meritlista, liksom de utbildningar staden arrangerat tillsammans med Styrelseakademien.

Utbildningsinsatserna bör genomföras av en eller flera externa partners.

4.1.2 Ökat fokus på entreprenörskap och företagsamhet i skolan

Företagandets och entreprenörskapets betydelse och möjligheter bör öka inom ramen för skolans uppdrag. Fler skolor och skolklasser ska ägna mer tid åt företagande och entreprenörskap. Barn och ungdomar har lätt för att tänka i nya banor, lätt för att lära sig och att pröva annorlunda metoder. Barnens skaparkraft och innovationsförmåga bör kombineras med ökat fokus på entreprenörskap och företagsamhet för att kunna gå från idé till verklig framgång.

4.1.3 Lyft fram möjligheten att lämna synpunkter

Utan feedback från de som berörs av kommunens verksamheter är det svårt att förbättras. Det finns idag på Göteborgs stads hemsida en möjlighet att lämna synpunkter, anonymt om så önskas. Samtidigt finns det en rädsla för att lämna synpunkter till kommunen. För att motverka detta problem vill Kristdemokraterna att formuläret för synpunkter tillgängliggörs och att en informationsinsats om möjligheten genomförs.

4.1.4 Myndighetsutövning och avgiftsuttag

I takt med att stadens arbete inriktas mer mot service och vägledning måste det kommunala avgiftsuttaget anpassas till självkostnadsprincipens grunder. Avgiftsuttag måste stå i relation till den service och tjänst som avgift avser. Det är inte rimligt att finansiera annan verksamhet med avgifter än den verksamhet som avgiften avser. I syfte att påskynda reformprocessen behöver en fristående översyn av avgiftssystemet genomföras. Den kommunala organisationen, avgiftsuttaget och den via lagstiftning ålagda kommunala myndighetsövningen måste balanseras och vid behov kan lagstiftaren uppmärksammas på eventuella skevheter i gällande bestämmelser.

4.1.5 Kvalitet i välfärden

Välfärdens kvalitet påverkar företagets möjligheter att utvecklas då det bland annat påverkar människors vilja att flytta hit och utbildningsnivåer. Kristdemokraterna satsar på välfärden. Kristdemokraterna vill öronmärka pengar till skola och äldreomsorg, så att resurserna verkligen kommer fram till de som behöver dem. Samtidigt ger öronmärkningen rektorer och

enhetschefer större möjligheter att planera sin verksamhet. För att öka likvärdigheten i Göteborgs skolor vill Kristdemokraterna också införa en central skolnämnd och lyfta skolan ifrån stadsdelarna.

4.1.6 Tillsätt en Näringslivschef

Närings- och företagspolitiken är av central betydelse för hur stadens utveckling ska formas. Frågorna behöver därför en mer central placering i den kommunala besluts- och organisationsstrukturen och en närhet till den exekutiva makten vilket för övrigt även efterfrågas av dem som tjänster av kommunala handläggarna inom detta område. Vi vill därför att kommunstyrelsen ska tillsätta en Näringslivschef med placering på Stadsledningskontoret. Syftet är att samla upp de strategiska frågorna kring företagspolitiken för att underlätta kommunstyrelsens styrning.

4.2 Bygg mer

När vi blir fler Göteborgare måste byggnationen möta de ökande efterfrågan på bostäder, verksamhetslokaler, möteslokaler, skolor med mera. Bostadsmarknaden i Göteborg har under många år varit en trång sektor. Det kan bland annat leda till ökad trångboddhet och en osund prisutveckling. De sociala konsekvenserna av detta är mycket viktiga, men eftersom denna rapport är ägnad åt näringslivsfrågor kommer Kristdemokraterna att lämna bostadspolitiken utanför diskussionen. De förslag Kristdemokraterna skissar på nedan syftar till att skapa förutsättningar för att öka byggandet. Politiker bygger inte en stad. Politiker skapar förutsättningar eller hinder med sina beslut. Vår ambition är att minska de självpåtagna regleringar som kan lägga band på byggandet.

4.2.1 Exploateringskontor

Vår ambition är att hitta lösningar på de problem som hämmar ett ökat byggande i Göteborg utan att för den skull dra på staden okontrollerat höga kostnader. Kristdemokraterna vill åstadkomma en tydligare kommunal styrning som både är mer tillåtande men som samtidigt sätter ramar för byggandet. Kommunen har ett ansvar för en viss infrastrukturutbyggnad i samband med nybyggnationer. Det är helt nödvändigt att kommunen prioriterar i vilken ordning saker och ting ska göras. Det är inte rimligt att stadens skattebetalare ska finansiera en nyexploatering. Merparten av investeringskostnaderna för varje nytt projekt bör belasta projektet.

Kristdemokraterna vill inrätta ett exploateringskontor som en avdelning på stadsledningskontoret. Exploateringskontoret ska arbeta med strategiska prioriteringar inom

hela den kommunala stadsplaneringen där även de kommunala investeringarna ska vara en självklar del. Planerna ska fastställas av kommunstyrelsen och i förekommande fall av kommunfullmäktige. Exploateringskontoret har därefter en samordnande funktion så att övriga kommunala instanser levererar enligt plan med syfte att hålla ett högt tempo. När de strategiska frågorna flyttar in under kommunstyrelsens paraply ökas tyngden och kraften i besluten. Kommunstyrelsen blir den ledande part i stadens utveckling som den bör vara. Samtidigt får de stödjande nämnderna och dess förvaltningar tydligare roller som utförarorganisationer med syfte att ha ett så högt tempo som möjligt med ledstjärnan att arbeta med service och vägledning i sin myndighetsutövning.

4.2.2 Privat initiativrätt

Med en privat initiativrätt kan en enskild exploatör arbeta fram ett eget detaljplaneförslag men där kommunen sköter alla de delar som berör myndighetsförfarandet, från utställningar till beslut. Det är exploatören som ansvarar för de kostnader och risker som uppstår under processen. Göteborg har, efter en motion av Kristdemokraterna, begärt hos regeringen att få genomföra försök med privat initiativrätt, inom ramen för den av riksdagen beslutade utredningen i frågan. Kristdemokraterna förväntar sig att regeringen besvarar frågan positivt. Kommunen kan inte lämna några garantier för att en detaljplan framtagen med privat initiativrätt kommer att antas på det sätt som exploatören vill. Beslut om en detaljplan är en demokratisk och politisk process som man inte kan eller ska lämna några garantier kring. Besluten kommer att präglas av de politiska krafter som nämnden är sammansatt av. Kommunens planering och prioritering kommer även efter att vår modell har genomförts att medföra en kö för dem som vill ha en detaljplan utanför de prioriterade områdena. Men Kristdemokraterna vill inte stänga dörren för dessa projekt. Istället öppnar Kristdemokraterna dörren för dem som vill arbeta fram ett eget förslag till detaljplan. Kommunen behöver inte göra allt själv. Det finns gott om goda arkitektkompetenser utanför stadsbyggnadskontorets väggar.

4.2.3 Markupplåtelser

Ett stort arbete har genomförts för att göra markupplåtelseprocessen mer transparent. Det finns fortfarande mycket kvar att göra. Staden ställer en hel del särkrav vid marktilldelningen. Ambitionen kan i vissa fall vara lovvärd, då man via särkraven vill uppnå vissa effekter med byggandet i staden. Baksidan av myntet är att särkraven sänker byggtakten och har en utestängande effekt. Mångfald av entreprenörer och byggbolag minskar i takt med att särkraven höjs. Lägg därtill behovet av starka och uthålliga byggbolag och den potentiella kretsen minskar ytterligare.

Vi måste byta fokus. Planprocessen i Göteborg måste präglas av mindre detaljstyrning och mer konkurrens kring byggandet. Både byggmarknaden och bostadsmarknaden i Göteborg tjänar kortsiktigt och långsiktigt på att mångfalden ökar. Det första steget på den vägen är just markupplåtelseerna.

Kristdemokraterna föreslår därför fortsatta reformer för ökad transparens.

Kristdemokraterna vill se över alla särkrav för markupplåtelse. En särskild policy för markupplåtelse bör utredas och fastställas. Policyn ska stimulera ökad byggnation av framförallt bostäder med särskilt fokus på en mångfald av oavsett upplåtelseformer i alla delar av staden samt bidra till att öka bredden på bygg- och bostadsmarknaden i Göteborg.

4.2.4 Markupplåtelsegaranti

Göteborg behöver fler aktörer som vill investera i kommunal välfärd. Staden kommer inte att mäkta med att genomföra alla investeringar och drift i egen regi. Det kommer krävas att fler är med och tar ansvar.

För att möta det vill Kristdemokraterna att staden utreder möjligheterna att utfärda kommunala markupplåtelsegarantier för den som kan uppvisa trovärdiga investerings- och driftskoncept inom välfärdsområdet. Det handlar i första hand om äldreboenden, förskolor och skolor.

4.3 Kommunal konkurrens

Kommunen ska fokusera på de kommunala kärnuppgifterna. Ska annan verksamhet bedrivs bör det analyseras först. Ska verksamheten över huvud taget drivas? Om JA, är kommunen rätt huvudman? Om JA, vilken associationsform är den mest effektiva? Svaren på den snabba analysen får avgöra stadens agerande.

Vår grundinställning är att kommunen ska undvika att agera på konkurrensutsatta marknader om inte särskilda skäl föreligger. Staden ska hellre låta andra utföra kommunala uppdrag än att vara en konkurrent till det civila samhällets eller privata näringslivets aktörer.

4.3.1 Lagen om valfrihet

Arbetet med att tillämpa Lagen om Valfrihet (LOV) börjar inom hemtjänsten. Så snart det är möjligt ska fler områden följa. Valfrihetsreformer syftar till att öka den enskildes möjligheter att påverka sin livssituation. Det är huvudmålet med valfriheten. Bieffekterna av valfriheten är att de verksamma inom dessa sektorer ges ökad mångfald vilket gynnar deras yrkesmöjligheter.

4.3.2 Välkomna sociala entreprenörer

Staden kommer behöva fler aktörer som tar ansvar för investeringar och drift av kommunal service. Staden behöver därför ta fram ett program för hur socialt entreprenörskap kan utvecklas i Göteborg. Kristdemokraterna ska bli en föregångskommun där staden samarbetar med civila samhället och det privata näringslivet för att öka bredden, kvaliteten och därmed servicen för stadens invånare. Företagare och idéburen verksamhet ska känna sig välkomna i Göteborg. Staden ska arbeta bort eventuella hinder för att fler aktörer ska kunna etablera verksamhet inom välfärdssektorn. Arbetet med att tillämpa LOV är ett steg på vägen.

4.3.3 Överväg avyttring och avknoppning

Stora delar av den kommunala servicen utförs idag i stadens egen regi. Det behöver inte vara något fel men är inte heller ett axiom. Kristdemokraterna tror på mångfald. Kristdemokraterna tror att bredden driver fram fler lösningar för både servicemottagare som anställda. Som ett led i detta ska staden arbeta med att erbjuda avknoppning, personalkooperativ, olika former av upphandling eller annan avyttring av kommunal verksamhet.

4.3.4 Utmaningsrätt

Utmaningsrätt ska införas, vilket medför möjligheter för externa aktörer att lämna anbud på att få utföra den kommunala servicen. Kommunen avgör dock själv om budet ska antas eller förkastas, om verksamheten ska vara kvar i egen regi eller om den ska lämnas till annan utförare. Det är viktigt att beakta de erfarenheter kring utmaningsrätten som andra kommuner dragit.

4.3.5 Kommunal organisation

Stadens verksamheter ska prioritera kärnområdena. Därutöver ska de verksamheter prioriteras som kan förstärka kärnuppdragets syfte och inriktning. Övriga självpåtagna uppgifter kan verkställas om de kan genomföras utan undanträngningseffekter på kärnuppdragen.

Stadens organisation ska vara ändamålsenlig och effektiv. Organisationsförändringar ska vara välmotiverade och inte användas som undanflykt vid besvärliga situationer.

4.3.6 Prioritera upphandlingsfrågorna

Lagen om offentliga upphandlingar sätter ramarna för hur staden kan använda verktyget. Lagen lämnar utrymme för lokala kriterier i upphandlingsprocessen för att kunna uppnå andra politiska mål än lågt pris.

Upphandling är verktyget för kommunen att hitta leverantörer, rätt leverantörer och rätt prisbild till rätt vara eller tjänst. Eftersom stadens är beroende av antalet arbetade timmar i vårt närområde måste det lokala perspektivet vara det huvudsakliga perspektivet vid alla kommunala upphandlingar. Upphandlingarnas omfång och dess olika kriterier ska därför utformas på ett sådant sätt att antalet arbetade timmar i vårt närområde kan ökas.

Upphandlingar som medför att antalet arbetade timmar i vårt närområde minskar är misslyckade upphandlingar, såvida inte särskilda skäl för något annat föreligger.

Vidare ska upphandlingarna bidra till att mångfald bland leverantörerna kan uppnås. I det arbetet ska stadens sträva efter att förenkla den administrativa processen för de som vill lämna anbud.

Den kommunala rollen som inköpare av varor och tjänster kommer att öka.

Upphandlingsfrågornas strategiska betydelse kommer att öka i samma takt.

Kommunstyrelsens roll som högsta ansvarig för den strategiska utvecklingen av staden bör ha ett tydligare grepp om upphandlingsfrågorna. Av den anledningen är det naturligt att koppla upphandlingsfrågorna tydligare till kommunstyrelsen. Kristdemokraterna föreslår därför att ansvaret för stadens upphandlingar läggs på Stadsledningskontoret, direkt under kommunstyrelsen. Upphandlingschefen ska vara direkt underställd och tydligt kopplad till stadsdirektören. Den löpande politiska styrningen av upphandlingsarbetet kan hanteras av KSAU, en styrgrupp, utskott eller liknande. Principiella frågor hanteras av kommunstyrelsen. Med detta lyfts upphandlingsfrågorna upp på den politiska agendan, upphandlingsfrågorna i organisationen får en större tyngd. Som en effekt av detta kan möjligtvis avtalstrohet öka och inköpen vid sidan om ramavtalen minska, vilket vore en önskvärd utveckling.

4.3.7 Kommunen som kund

Den kommunala respekten för ingångna avtal måste förbättras med särskild inriktning mot att leva upp till överenskomna betalningstider. Det är inte rimligt att stadens leverantörer ska behöva vänta länge på betalningar på grund av bristande administrationsfärdigheter hos kommunen. Stadens leverantörer av varor och tjänster ska få betalt för utförda leveranser på rätt tid. Nolltolerans mot betalningspåminnelser är huvudprincipen. Undantag medges för garantiärenden, rättstvister, felleveranser eller liknande.

4.3.8 Avyttringar

Staden bedriver många verksamheter som gått och väl kan bedrivas av andra.

Kristdemokraterna vill verka för att avveckla stadens engagemang i dessa bolag, om det är möjligt. Förutsättningarna för en försäljning måste vara rimliga. Det är enligt vår uppfattning inte aktuellt att genomföra en försäljning enbart för säljandets skull. Varje försäljning måste ske till rätt pris och till rätt ägare så att en långsiktigt god verksamhet kan garanteras. Är förutsättningarna rätt kan följande objekt, som delar eller helheter, bli aktuella för försäljning.

Kristdemokraternas säljlista:

- Den kvarvarande verksamheten inom Gatubolaget
- Göteborg Energi AB
- Göteborgs Egnahems AB
- Göteborgs Spårvägar AB
- Kommersiella fastigheter
- Liseberg AB
- Skogs- och jordbruksmark
- Tomträtter

5. Sammanfattning

Företag, företagare och företagande har en mycket betydelsefull roll i samhället. Företagande bygger i grunden på mänsklig kreativitet och har således ett egenvärde i sig, samtidigt som företagande skapar arbetstillfällen och är grunden för välstånd och välfärd. De som arbetar betalar de skatter som finansierar bland annat barnomsorg, utbildning, sjukvård och äldreomsorg. Allt detta finns tack vare dessa människor och de företagare som anställt dem. Utan dem hade välfärden inte kunnat byggas upp, än mindre upprätthållas.

De små och medelstora företagen bär huvuddelen av arbetstillfällena i Göteborg. Det är också i huvudsak inom dessa företag som tillväxt sker. Sett till landet i sin helhet skapas 4 av 5 nya arbetstillfällen i små och medelstora företag.

Kristdemokraterna vill:

- Service och Vägledning ska vara ledstjärnan i allt kommunalt arbete
- Mer fokus på företagsamhet, företagare, företag och entreprenörskap i skolan
- Utbilda kommunala tjänstemän och politiker om betydelsen av företagsamhet, företagare, företag och entreprenörskap
- Prioritera upphandlingarna, flytta upphandlingsenheten till Kommunstyrelsen (Stadsledningskontoret)
- Inrätta en upphandlingschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Inrätta ett exploateringskontor under Kommunstyrelsen (Stadsledningskontoret)
- Tillsätt en exploateringschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Tillsätt en näringslivschef, direkt underställd Stadsdirektören
- Inför privat initiativrätt i detaljplaneprocessen för att öka tempot i planeringen
- Öka transparensen inom markupplåtelseerna
- Inför en markupplåtelsegaranti för vissa sociala verksamheter
- Välkomna konkurrens och sociala entreprenörer
- Avveckla illojal kommunal konkurrens
- Förbättrad myndighetsutövning och reformerat avgiftsuttag
- Lyft fram möjligheten att framföra synpunkter till kommunen

5.1 Kontakt

5.1.1 Kristdemokraterna Göteborg

Post- och Besöksadress:

Drottninggatan 30
411 14 Göteborg
Telefon: 031 13 89 30

Epost: gbg@kristdemokraterna.se

Twitter: [@kd_gbg](https://twitter.com/kd_gbg)

Instagram: [@kristdemokraternagbg](https://www.instagram.com/kristdemokraternagbg)

5.1.2 David Lega, Kommunalråd (KD)

Postadress:

David Lega
Kommunstyrelsen
404 82 Göteborg

Besöksadress

Rådhuset
Gustav Adolfs Torg 1
Göteborg

Epost: david.lega@kristdemokraterna.se

Twitter: [@davidlega](https://twitter.com/davidlega)

Instagram: [@legadavid](https://www.instagram.com/legadavid)

Facebook: facebook.com/legahandsfree

